

PHÒNG GD&ĐT THÀNH PHỐ C
TRƯỜNG MẪU GIÁO

BÀI THUYẾT TRÌNH
Một số biện pháp rèn kĩ năng tự phục vụ
bản thân cho trẻ 3-4 tuổi ở trường mầm
non”

I. Bối cảnh của đề tài.

Trong bối cảnh giáo dục hiện đại, việc phát triển kỹ năng sống, đặc biệt là kỹ năng tự phục vụ bản thân cho trẻ mầm non, đang được các nhà giáo dục và phụ huynh quan tâm sâu sắc. Xã hội ngày càng thay đổi, yêu cầu về sự độc lập, tự chủ và khả năng tự lập ở trẻ nhỏ cũng ngày càng được đề cao. Việc này không chỉ nhằm giúp trẻ dễ dàng thích nghi với môi trường xung quanh mà còn giúp các em có khả năng chăm sóc bản thân, đồng thời phát triển các kỹ năng xã hội khác. Đối với trẻ em trong độ tuổi 3-4 tuổi, đây là giai đoạn vàng để hình thành các kỹ năng cơ bản, trong đó kỹ năng tự phục vụ đóng vai trò quan trọng.

A colorful illustration of a boy and a girl sitting on a thick brown tree branch. The boy, on the left, has dark hair and is wearing a red shirt. The girl, on the right, has red hair and is wearing a white shirt. Between them is a small, yellow, alien-like character with large eyes and antennae. The background is light blue with green leaves and a small palm tree at the bottom right. The text is written in a simple, black font.

II. Lí do chọn đề tài

Trẻ em từ 3 đến 4 tuổi là giai đoạn mà các em bắt đầu khám phá và học hỏi rất nhiều từ môi trường xung quanh. Ở độ tuổi này, trẻ có xu hướng bắt chước các hành vi của người lớn và muốn tự mình thực hiện các công việc cá nhân. Tuy nhiên, thực tế cho thấy nhiều trẻ vẫn chưa thể tự làm những việc đơn giản hàng ngày như mặc quần áo, tự xúc ăn hay tự vệ sinh cá nhân. Thay vào đó, các em vẫn phụ thuộc vào sự giúp đỡ của người lớn, đặc biệt là cha mẹ và giáo viên.

III. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu

Phạm vi: Trường Mầm non Bông Sen, trẻ lứa tuổi 3-4 tuổi.

Đối tượng: Các trẻ từ 3-4 tuổi tại lớp mẫu giáo.

IV. Mục đích nghiên cứu

Tìm ra các biện pháp phù hợp giúp trẻ phát triển kỹ năng tự phục vụ, từ đó giúp trẻ tự lập hơn trong các hoạt động cá nhân hàng ngày. Đồng thời, nâng cao nhận thức của giáo viên và phụ huynh về tầm quan trọng của việc rèn luyện kỹ năng này.

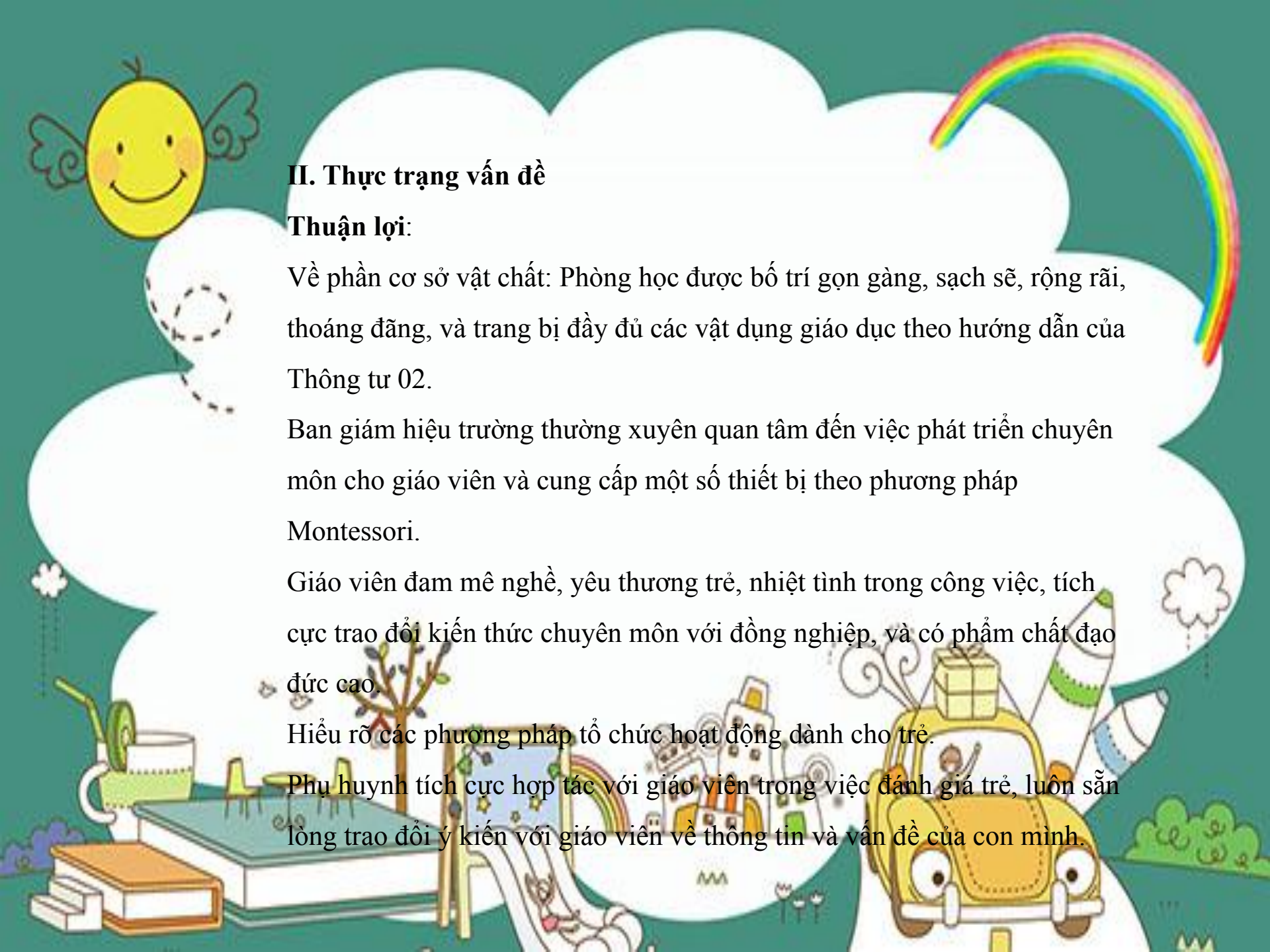
V. Điểm mới trong kết quả nghiên cứu

☁ Điểm mới trong sáng kiến này nằm ở cách tiếp cận toàn diện và linh hoạt để rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ 3-4 tuổi, thông qua việc tích hợp các phương pháp giáo dục hiện đại và tạo ra môi trường học tập thú vị, kích thích sự tham gia tích cực của trẻ. Cụ thể, sáng kiến tập trung vào ba yếu tố quan trọng: sử dụng trò chơi giáo dục, hoạt động trải nghiệm thực tế, và sự phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh trong suốt quá trình rèn luyện kỹ năng cho trẻ.

B. Phần nội dung

Kỹ năng tự phục vụ là một phần quan trọng trong sự phát triển toàn diện của trẻ em, đặc biệt là trẻ mầm non trong độ tuổi 24-36 tháng. Theo các chuyên gia giáo dục mầm non, việc hình thành và rèn luyện kỹ năng này giúp trẻ phát triển nhiều khía cạnh khác nhau, từ khả năng tự lập, kỹ năng sống, đến sự phát triển tư duy và nhân cách. Dưới đây là những lý do tại sao việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ 3-4 tuổi lại quan trọng và được khuyến khích trong giáo dục hiện đại.

II. Thực trạng vấn đề

Thuận lợi:

Về phần cơ sở vật chất: Phòng học được bố trí gọn gàng, sạch sẽ, rộng rãi, thoáng đãng, và trang bị đầy đủ các vật dụng giáo dục theo hướng dẫn của Thông tư 02.

Ban giám hiệu trường thường xuyên quan tâm đến việc phát triển chuyên môn cho giáo viên và cung cấp một số thiết bị theo phương pháp Montessori.

Giáo viên đam mê nghề, yêu thương trẻ, nhiệt tình trong công việc, tích cực trao đổi kiến thức chuyên môn với đồng nghiệp, và có phẩm chất đạo đức cao.

Hiểu rõ các phương pháp tổ chức hoạt động dành cho trẻ.

Phụ huynh tích cực hợp tác với giáo viên trong việc đánh giá trẻ, luôn sẵn lòng trao đổi ý kiến với giáo viên về thông tin và vấn đề của con mình.

Khó khăn

- Giáo viên chưa có sự đầu tư trong các hoạt động giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

Trẻ sống trong môi trường quá bao bọc khiến trẻ quen dựa dẫm, không có tính tự lập, ích kỉ, lãnh cảm với môi trường xung quanh

Phụ huynh thường quan tâm tới học chữ, học số, học viết, ít quan tâm đến nội dung giáo dục kỹ năng tự phục vụ cho trẻ.

Để thấy rõ được thực trạng tôi đã tiến hành khảo sát trên 30 trẻ ngay từ tháng 9/2024 kết quả khảo sát như sau:

STT	Nội dung khảo sát	Đạt	Tỷ lệ %
1	Trẻ hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	10/30	33,3%
2	Trẻ không hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	20/30	66,6%
3	Trẻ mạnh dạn tự tin hơn .	9/30	30%
4	Trẻ còn rụt rè, nhút nhát .	21/30	70%
5	Trẻ có ý thức trong mọi công việc.	16/30	53,3%
6	Trẻ có tính tự lập cao.	13/30	43,3%

BIỆN PHÁP THỰC HIỆN

1 Biện pháp 1: Xây dựng môi trường giáo dục

2 Biện pháp 2: Tạo cơ hội cho trẻ tham gia vào các hoạt động tự phục vụ thông qua các hoạt động hàng ngày ở trường mầm non

3 Biện pháp 3: Xây dựng các tình huống về giáo dục kỹ năng tự phục vụ.

4 Biện pháp 4: Phối hợp với phụ huynh học sinh rèn kỹ năng tự phục vụ cho trẻ

5

Biện pháp 1: Xây dựng môi trường giáo dục.

Như chúng ta đã biết trẻ mầm non nói chung và đặc biệt trẻ 3-4 tuổi nói riêng, môi trường lớp học có vị trí to lớn trong việc nhận thức của trẻ. Vì môi trường học tập là nơi trẻ tiếp xúc hàng ngày. Thực tế lớp tôi đã được nhà trường trang bị đầy đủ đồ dùng, đồ chơi đầy đủ song hình thức trang trí góc vẫn còn đơn điệu mang tính hình thức chưa thật thu hút trẻ, chưa có nhiều bài tập, các đồ dùng cho trẻ thực hành trải nghiệm.

Hình ảnh: Góc kỹ năng sống.

Hình ảnh: Quy trình các bước rửa tay.

Hình ảnh: Kỹ năng đi cầu thang.

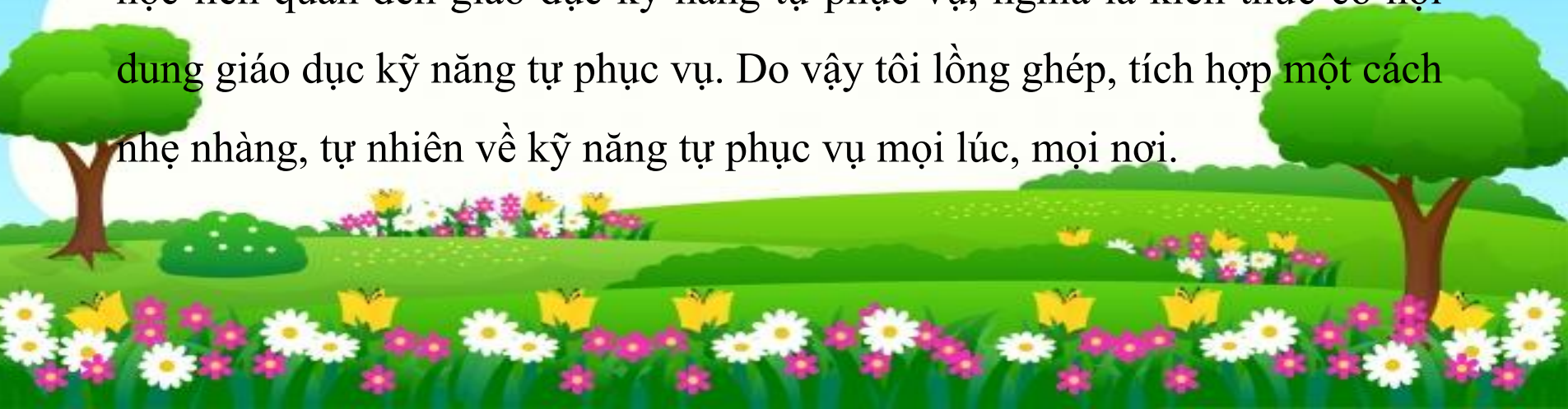
Hình ảnh: Quy trình cắt dép.

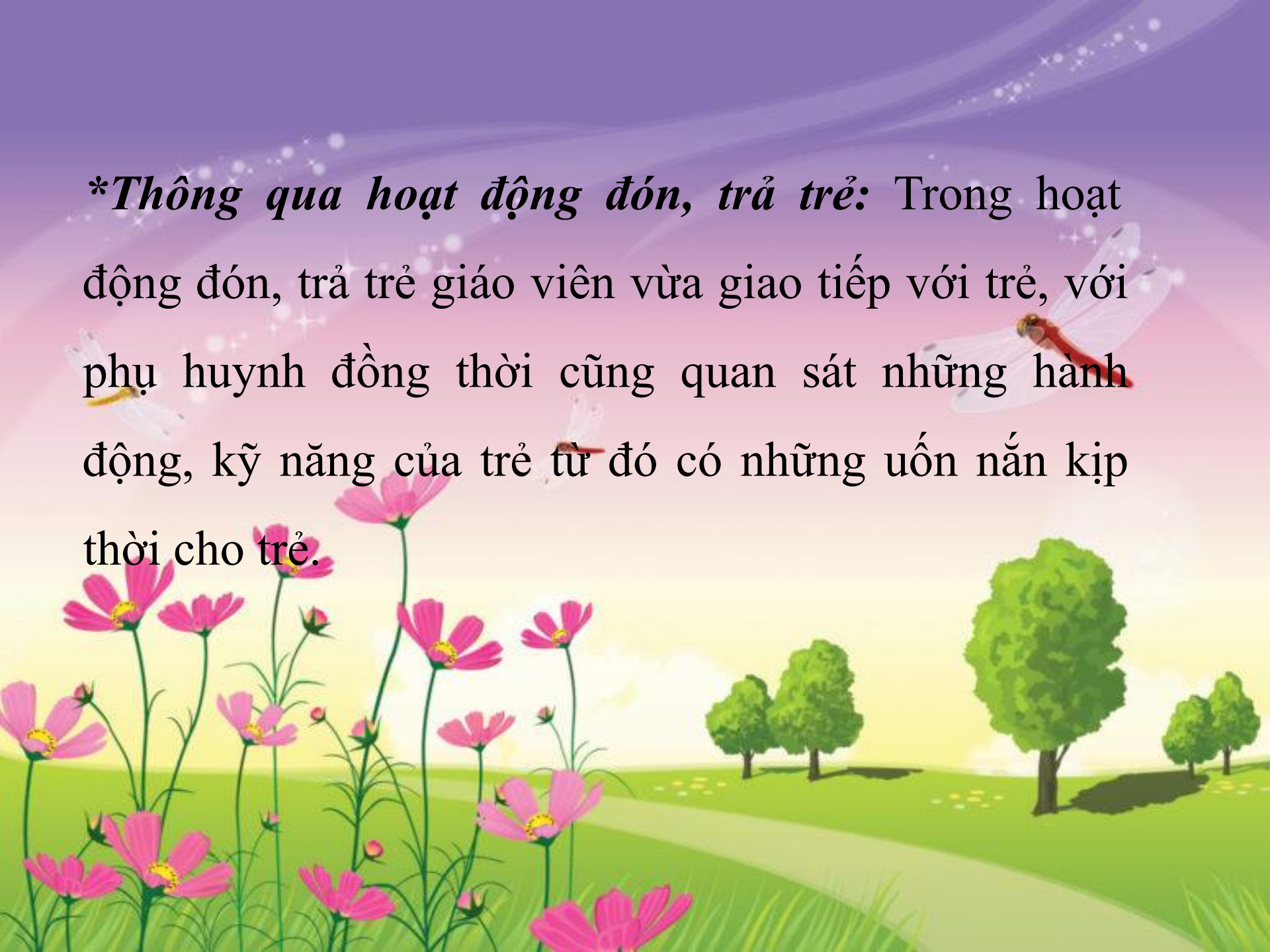
Hình ảnh: Cách uống nước.

2. Biện pháp 2: Rèn trẻ kỹ năng tự phục vụ ở mọi lúc mọi nơi.

Ngày nay nội dung giáo dục kỹ năng tự phục vụ đã được chú trọng. Tuy nhiên việc giáo dục kỹ năng tự phục vụ chưa trở thành một môn học với một giáo trình chuẩn được áp dụng trong nhà trường. Trong khi đó hoạt động học là hoạt động được tổ chức có sự định hướng và hướng dẫn trực tiếp của cô giáo. Nội dung dạy được tổ chức có hệ thống theo sát mục đích, kế hoạch đã được hoạch định trong giáo án nhằm cung cấp kiến thức, kỹ năng cho trẻ giúp trẻ hiểu để trẻ cảm nhận đầy đủ và sâu sắc nội dung bài học liên quan đến giáo dục kỹ năng tự phục vụ, nghĩa là kiến thức có nội dung giáo dục kỹ năng tự phục vụ. Do vậy tôi lồng ghép, tích hợp một cách nhẹ nhàng, tự nhiên về kỹ năng tự phục vụ mọi lúc, mọi nơi.

**Thông qua hoạt động đón, trả trẻ:* Trong hoạt động đón, trả trẻ giáo viên vừa giao tiếp với trẻ, với phụ huynh đồng thời cũng quan sát những hành động, kỹ năng của trẻ từ đó có những uốn nắn kịp thời cho trẻ.

Quy trình cất dép

Các bước cất ba lô đúng quy định:

Bước 1: Tay cầm nắm tủ mở cánh tủ nhẹ nhàng.

Bước 2: Tháo ba lô.

Bước 3: Cất ba lô vào tủ.

Bước 4: Đóng cánh tủ nhẹ nhàng

Trở trẻ: Cô cho trẻ thực hiện các kỹ năng rửa mặt, rửa tay, sửa lại quần áo, đầu tóc cho gọn gàng, sạch sẽ trong thời gian chờ đợi bố mẹ đến đón.

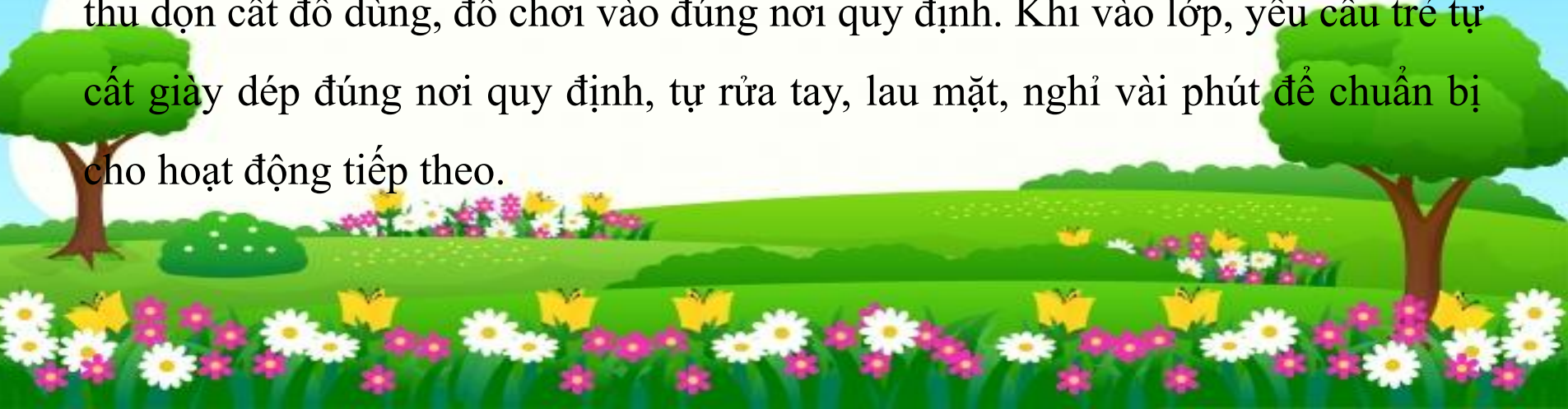
*** Thông qua hoạt động góc:**

Vui chơi – nhất là trò chơi phân vai chính là một hoạt động phản ánh thực cuộc sống xã hội thu nhỏ. Khi tham gia chơi thì trẻ được đứng ở vị trí chủ thể của hành động chơi, trẻ có thể được tự mình quyết định làm lấy những gì mà mình thích chứ không phải là những gì người khác ép buộc. Vì vậy, trong khi chơi xuất hiện ở trẻ sự tích cực tự nguyện. Hoạt động vui chơi đối với trẻ là hoạt động để rèn luyện các chức năng tâm lý, sinh lý. Chơi là để phát triển các mặt thể chất và tinh thần.

**** Hoạt động ngoài trời:**

Là một hoạt động trẻ được tự do hòa mình với thiên nhiên, với môi trường xung quanh. Thông qua hoạt động ngoài trời, giáo viên sẽ cung cấp cho trẻ những kỹ năng tự phục vụ. Trong quá trình khi trẻ tham gia hoạt động có chủ đích cùng cô giáo viên có thể dễ dàng lồng ghép giáo dục và củng cố các kỹ năng tự phục vụ vào quá trình hoạt động của trẻ như nhặt lá, tưới cây, hái rau trong vườn trường... Từ đó tôi đánh giá được việc ứng dụng kỹ năng mà cô dạy vào trong thực tế của trẻ đến đâu. Trong quá trình chơi và hoạt động tự chọn, nhắc nhở trẻ biết bảo quản, giữ gìn đồ chơi, tự rửa đồ chơi sau khi chơi xong, thu dọn cất đồ dùng, đồ chơi vào đúng nơi quy định. Khi vào lớp, yêu cầu trẻ tự cất giày dép đúng nơi quy định, tự rửa tay, lau mặt, nghỉ vài phút để chuẩn bị cho hoạt động tiếp theo.

*** Hoạt động vệ sinh ăn trưa:**

Là một hoạt động không thể thiếu ở trường mầm non. Bên cạnh việc giáo dục tri thức, thẩm mỹ, thể chất...cho các con tại trường mầm non, việc giáo dục các con về các vấn đề vệ sinh cũng là việc hết sức quan trọng. Rèn luyện những thói quen vệ sinh và hành vi văn minh cho trẻ mẫu giáo đó là nhiệm vụ rất cần thiết. Việc hiểu và nắm vững kiến thức vệ sinh cá nhân, vệ sinh môi trường sống sẽ giúp cơ thể trẻ phát triển tốt, chống đỡ được các bệnh tật, đồng thời hình thành những thói quen cơ bản để giúp trẻ có nhiều nề nếp tốt.

Có rất nhiều hoạt động ở trường mà các giáo viên có thể thông qua đó để giáo dục dạy trẻ về kỹ năng vệ sinh. Đó là những điều rất đơn giản, thường gặp hàng ngày như tự rửa mặt, rửa tay trước khi ăn, kê bàn, lấy bát, thìa...

Hình ảnh: Bé xếp hàng rửa tay

Hình ảnh: Bé kê bàn giúp cô.

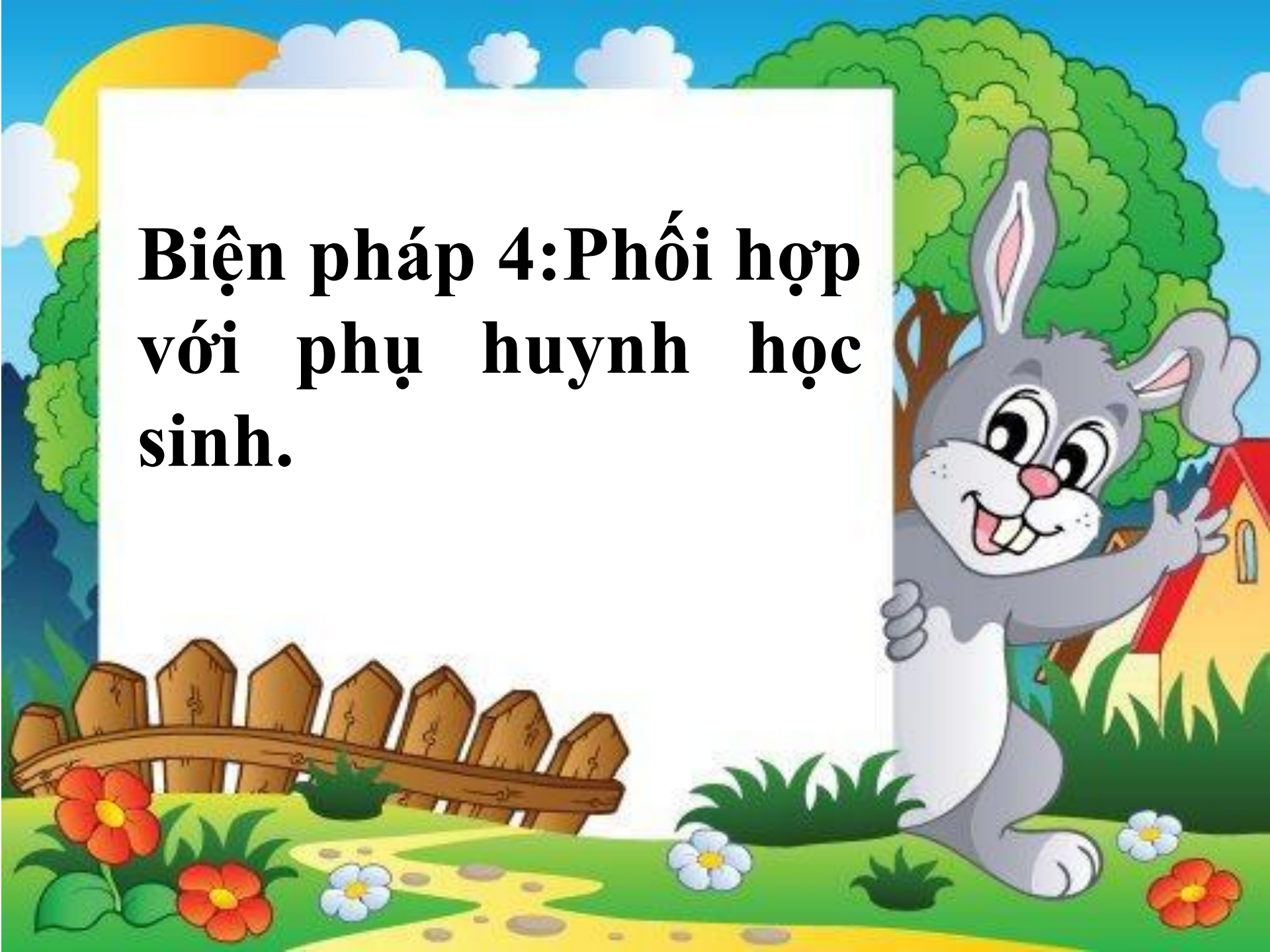

Hình ảnh: Bé gập khăn giúp cô.

Hình ảnh: Bé xếp thìa giúp cô.

**Biện pháp 4: Phối hợp
với phụ huynh học
sinh.**

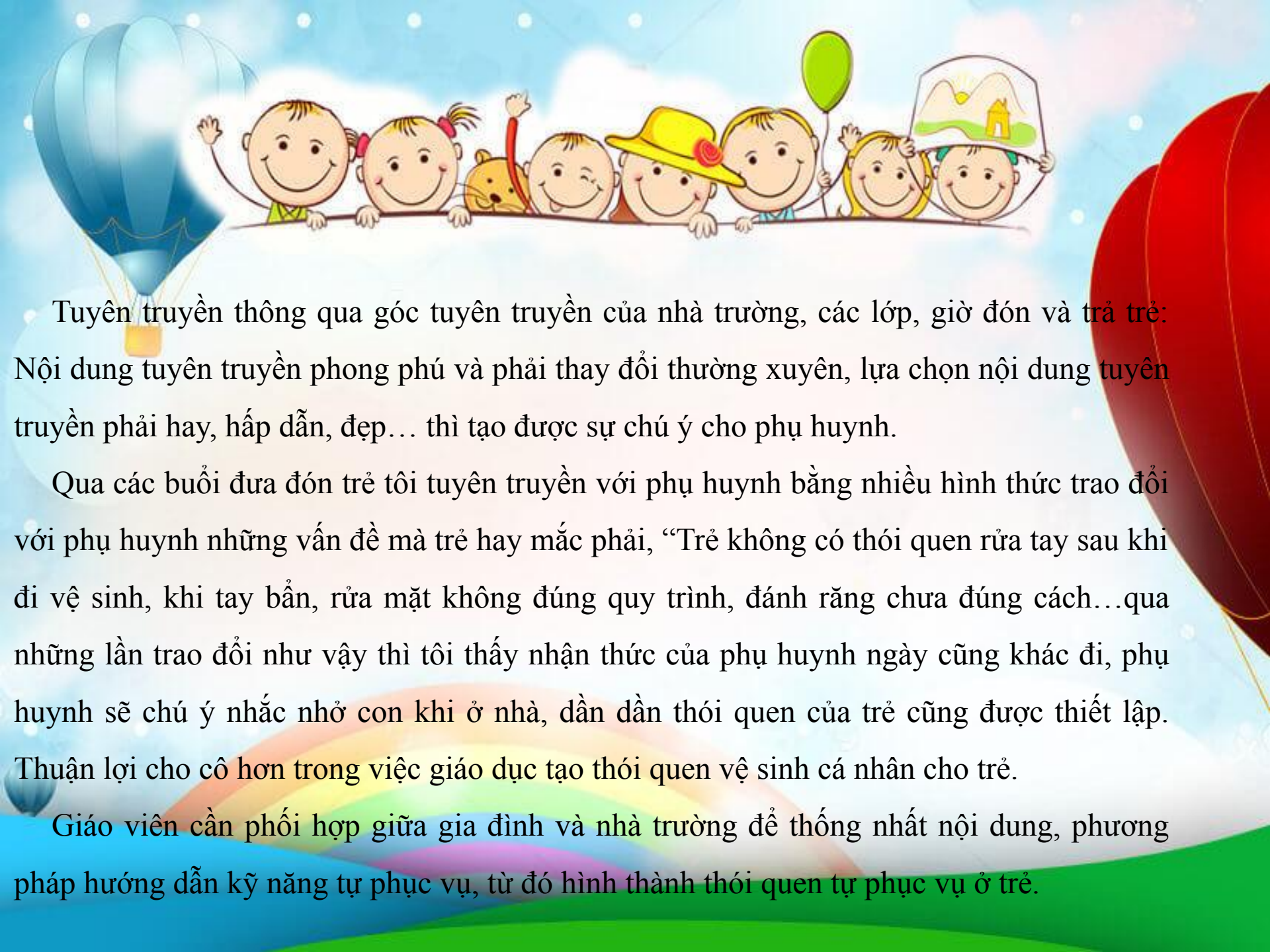

Tuyên truyền các bậc cha mẹ phối hợp trong công tác chăm sóc giáo dục trẻ là nhiệm vụ rất quan trọng ở trường mầm non nhằm thực hiện có hiệu quả các mục tiêu giáo dục.

Sự phối kết hợp giữa gia đình và nhà trường tạo nên sự liên kết giữa nhà trường, lớp mầm non và cha mẹ nhằm chia sẻ kinh nghiệm hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình chăm sóc giáo dục trẻ, đáp ứng kịp thời những nhu cầu phát triển của trẻ về các mặt: thể chất, tinh thần, nhận thức, tình cảm, thẩm mỹ, ngôn ngữ, giao tiếp ứng xử, giáo dục cá biệt... tạo điều kiện tối ưu cho việc thực hiện.

Tuyên truyền thông qua góc tuyên truyền của nhà trường, các lớp, giờ đón và trả trẻ: Nội dung tuyên truyền phong phú và phải thay đổi thường xuyên, lựa chọn nội dung tuyên truyền phải hay, hấp dẫn, đẹp... thì tạo được sự chú ý cho phụ huynh.

Qua các buổi đưa đón trẻ tôi tuyên truyền với phụ huynh bằng nhiều hình thức trao đổi với phụ huynh những vấn đề mà trẻ hay mắc phải, “Trẻ không có thói quen rửa tay sau khi đi vệ sinh, khi tay bẩn, rửa mặt không đúng quy trình, đánh răng chưa đúng cách...qua những lần trao đổi như vậy thì tôi thấy nhận thức của phụ huynh ngày cũng khác đi, phụ huynh sẽ chú ý nhắc nhở con khi ở nhà, dần dần thói quen của trẻ cũng được thiết lập. Thuận lợi cho cô hơn trong việc giáo dục tạo thói quen vệ sinh cá nhân cho trẻ.

Giáo viên cần phối hợp giữa gia đình và nhà trường để thống nhất nội dung, phương pháp hướng dẫn kỹ năng tự phục vụ, từ đó hình thành thói quen tự phục vụ ở trẻ.

VII. Hiệu quả mang lại

** Đối với trẻ:*

Thông qua việc áp dụng các phương pháp rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ, tôi nhận thấy các em trở nên mạnh mẽ, tự tin, và tự giác hơn trong mọi hoạt động, đồng thời có sự hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.

*** Đối với bản thân:**

Sau một năm thực hiện đề tài tôi cảm thấy tự tin hơn, tôi đã biết cách tổ chức các hoạt động phối hợp kỹ năng tự phục vụ mọi lúc, mọi nơi đạt kết quả cao.

Tôi đã có thêm kinh nghiệm khi thực hiện các hoạt động. Phối hợp các hoạt động như hoạt động góc, hoạt động ngoài trời.

Tôi luôn nghiên cứu tài liệu và học hỏi chị em đồng nghiệp về các kiến thức rèn kỹ năng tự phục vụ.

Vận dụng những cơ sở lý luận, những tài liệu tham khảo và học tập của bản thân vào thực tiễn thực hiện các biện pháp.

Thường xuyên thiết kế các bài giảng điện tử phù hợp với đặc điểm lớp và làm các đồ dùng đồ chơi phục vụ các hoạt động của trẻ.

Thường xuyên đưa trẻ vào trung tâm của mọi hoạt động, tăng tính chủ động của trẻ: Để trẻ tự làm những công việc phục vụ bản thân vừa sức tránh làm thay trẻ nên giao việc cho từng trẻ tạo cơ hội cho trẻ chủ động hoạt động, để trẻ có trách nhiệm với việc mình được giao. Cần đặt niềm tin vào trẻ rằng trẻ của mình có thể làm được điều này giúp trẻ tự tin vào khả năng của mình.

*** Đối với phụ huynh:**

Đã có sự quan tâm và phối hợp tốt với giáo viên trong việc rèn kỹ năng tự phục vụ trong mọi hoạt động.

* Đối với nhà trường:

Nhà trường đã đầu tư nhiều đồ dùng trang thiết bị phục vụ cho việc rèn kỹ năng tự phục vụ cho bản thân của trẻ.

Bảng so sánh kết quả trên trẻ sau khi thực hiện biện pháp.

STT	Nội dung khảo sát	Đầu năm		Cuối năm	
		Số trẻ	Tỷ lệ %	Số trẻ	Tỷ lệ %
1	Trẻ hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	10/30	33,3%	27/30	90%
2	Trẻ không hứng thú tham gia vào các công việc tự phục vụ.	20/30	66,6%	3/30	10%
3	Trẻ mạnh dạn tự tin hơn .	9/30	30%	28/30	93,3%
4	Trẻ còn rụt rè, nhút nhát .	21/30	70%	2/30	6,7%
5	Trẻ có ý thức trong mọi công việc.	16/30	53,3%	27/30	90%
6	Trẻ có tính tự lập cao.	13/30	43,3%	29/30	96,6%

V. Khả năng ứng dụng và triển khai sáng kiến

Sáng kiến có thể được triển khai rộng rãi ở các trường mầm non khác, không chỉ ở lứa tuổi 24-36 tháng tuổi mà còn có thể áp dụng cho các độ tuổi lớn hơn như 5-6 tuổi. Đồng thời, có thể tích hợp vào chương trình giáo dục hằng ngày để trẻ được thực hành liên tục.

C. Phần kết luận

I. Những bài học kinh nghiệm Việc rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho trẻ cần bắt đầu từ những việc nhỏ, cụ thể và tăng dần độ khó. Sự phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh đóng vai trò quan trọng trong việc khuyến khích trẻ thực hành các kỹ năng này. Giáo viên cần kiên nhẫn, đồng hành cùng trẻ trong suốt quá trình rèn luyện. Hãy viết giúp tôi chi tiết cụ thể hơn

Những kiến nghị, đề xuất

- Đề xuất tăng cường các buổi tập huấn, chia sẻ kinh nghiệm về rèn luyện kỹ năng tự phục vụ cho giáo viên.
- Đề nghị nhà trường tạo thêm không gian, trang thiết bị phù hợp để trẻ có thể thực hành tự phục vụ một cách thường xuyên.
- Đề xuất phụ huynh giảm bớt sự bao bọc, khuyến khích con tự lập trong các hoạt động cá nhân tại nhà.

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN